

Adatok az „Erdészeti műszótár“-hoz.

Szarvas Gábor nyelvtudósunk, a „Magyar Nyelvőr“ VI. kötetének II. füzetében elismeréssel szól Frecskay János „Találmányok könyve“ című művéről, mert mint megjegyzi, e munkában kezdettől mind végig meglátszik a gond és óvatosság a szók és kifejezések megválasztásában s ama fonákságok kerülésében, a melyektől épen az ilyenmü szakművek csak ugy hemzsegnek.

Kitünő nyelvtudósunk e kedvező birálata mindenesetre elég biztosítékul szolgálhat arra nézve, hogy a „Találmányok könyvében“ alkalmazott műszók legalább nyelvészeti tekintetben nem eshetnek kifogás alá. Érdemesnek találom tehát közölni belőlök néhányat, természetesen csak olyanokat, melyek az erdőgazdaságban előforduló fogalmak kifejezésére is használhatók, s melyek, mint látni fogjuk, a fát feldolgozó iparágak körébe tartoznak.

A Frecskay könyvében használt műszók négy osztályba vannak sorozva, a kiválasztottakat tehát én is ezen csoportosítás szerint közlöm.

Első osztály. A magyar iparosoknál járatos, de a szótárakban hiányzó szók.

Kádárság:

higlófa vagy kádárinas: aufsetzkloben;

torokabroncs: a hordó közepéhez közeledő abroncs;

hasabroncs: a közép mellett lévő;

csín: kröse.

Asztalos mesterség:

csapozó gyalu: federspundhobel;

ficzkógyalu: kleine rauhbank;

eresztágy: nuth;

sarvalás: gehrung.

Kerékgyártás :

kocsikorba : wagenkasten ;

zápfejsze : felgenbeil.

Második osztály. A tájszólásból kölcsönzött szók.

Ács mesterség :

félkézfejsze : handbeil ;

foghányó : schränkeisen ;

szalu : zwerchaxt.

Harmadik osztály. Járatos vagy tájszók átviteles alkalmazása.

Asztalosság :

gyaluszád : keilloch — tul. száj, nyílás ;

vonogó : ziehklinge — tul. szénacsáklya.

Esztergályosság :

előte : vorlage — tul. kemenczeajtó ;

tévő : auflage.

Negyedik osztály. Ujonnán képzett vagy összetett szók.

Asztalosság :

béllét : füllung ;

enyvesztő : leimzwinge ;

irdaló : reisschahle ;

ives fejsze : rundhacke ;

jártató : leimknecht ;

rakatos mű : eingelegte arbeit ;

szűgyecsavar : vorderzange.

E műszók mind azok közül vannak kiválogatva, melyeket a „Nyelvőr” említett kötete mutatványul közöl, s mint elfogadhatókat sorol fel. — Óvizen, 1884. évi februárhó.

Vadas Jenő,

m. k. erdész.